

KIRKEAKADEMIET

Planlegger to viktige arrangementer i høst:

I midten av oktober vil Jon L Wetlesen presentere sine tanker om Kristusikonet i relasjon til Jesusbønnen og gi en analyse av hva han kan lese ut av de ikoniske fremstillingene av Kristus.

Senere i høst vil en representant for palestinske ortodokse kristne (*Jerusalem patriarkat*) holde foredrag om situasjonen for de kristne palestinerne i dag – både i relasjon til israelske og palestinske myndigheter.

Begge deler vil bli annonsert på web-siden og på oppslags-tavlene når nøyaktig tidspunkt er klart.

Utover høsten fortsetter vi:

JESUS-BØNNEN på onsdagene.

Søndag-skolen for voksne.

Søndagsskolen for barn.

(Følg med i annonseringene)

Nº 3
2009

HELLIGE NIKOLA I MENIGHETS BLAD

HELLIGE TRIFON SKITA I HURDAL

Klosteret som ble opprettet i 1985, flyttet fra Sivesind i Vestre Toten til Skabland i Hurdal år 2000, og består i dag av tre munker. De siste månedene har byggeaktivitet satt sitt preg på stedet. Huskirken skal bli avløst av den nye kirken som nå snart er ferdig. Ennå gjenstår svalgangen (loggia) mot vest og trappen opp. Deretter kommer innredningen. I september vil ikonostasen fra Serbia bli montert (det utskårne rammeverket, selve ikonene kommer senere), det er også meningen at serbiske malere skal lage fresker innvendig, og vi er blitt lovet glassmosaikk på apsis-kuppelen. Kirken er bygget etter mønster av en kirke i Kosovo, og danner et harmonisk hele sammen med hovedbygningen.

♦ DEN ORTODOKSE KIRKE I NORGE ♦ HELLIGE NIKOLAI MENIGHET ♦ ORG. NR. 971 278 315 ♦
 Erkebiskop Gabriel, eksark for Konstantinopels patriark
 Архиепископия православных русских Церквей в Западной Европе
 ♦ Det skandinaviske prostiet ♦

Hellige Nikolai kirke Tvetenveien 13, 0661 Oslo ♦ postgironr. 0532 1267426 ♦ bankkontonr. 2050.03.19357 ♦ <http://www.ortodoks.com>
 Forstander: Arkimandritt Johannes tlf.: 23 37 28 57 mob.: 472 71 396 e-post-adresse: fader.johannes@ortodoks.org

ADRESSER &
TELEFONNUMMER

Prester tilknyttet menigheten:
 protojerej Miron Boguzkij mob.: 974 88 903
 f. Bengt Hagström, Göteborg

f. Olav P Lerseth, Oslo mob.: 400 60 975
 hierodiakon: fader Serafim mob.: 934 39 016

kor/kantor: Stig Simeon Frøyshov
 e-post: stigfroyshov@combitel.no

leser: Thomas Arentzen

Menighetsråd: f. Johannes (formann),
 f. Serafim, Zaid Kaleab, Toska Struksnes,
 Julia Chaffin, Stig S. Frøyshov,
 Thor Stange, Janette Khoury.

Revisjonskommisjonen: Peter Svele,
 Ludmila Mobeck, Zorica Ranisavljevic,
 Medlemsavgift (frivillig): kr.300,-

Hellige Trifon Skita; mob.: 472 71 396
 Hl. Trifon forlag og Tidsskriftene «Tabor»
 og «Ortodoks Røst» www.ortodoks.org

KIRKEFORENINGER OG MENIGHETER:

*St. Georg i Neiden

St. Georgs ortodokse kapell i Neiden
 starost: Otto Borissen tlf.: 78 99 61 21
 sekretær: Mikit Ivanowitz
 hjemmeside: <http://home.no.net/miiva>

*Maria Bebudelse i Bergen

Kirkehus: Lyngbøvn. 26a, Laksevåg
 Starost: Sturla Olsen, tlf.: 56 33 09 05
 Leser: Ronald Eugene Worley
 konto: 5233.05.01006

*Kristi Forklarelse i Stavanger

Starost: Thomas Wayne Brasel,
 mob.: 975 43 042 / konto: 3265.11.10407
 Hl. Martyr Elisabets kapell
 Pedersgt. 37, Stavanger
 hjemmeside: <http://ortodoksstavanger.no/>

*Guds Moders Beskyttelse i Sandnes

Sandnes kapell prest: prot.Miron Boguzkij
 *Kristi Frembærelse i Tempelet i Bodø

Lonni Lepp, e-post: lonnilep@online.no
 Martinus Hauglid:
 e-post: martinus.hauglid@gmail.com

*Johnsegarden i Sogn og Fjordane

Inger Johanne Enger, 6977 Bygstad
 Leser: Asbjørn Olav Flåm tlf.: 57 71 69 00

e-post: kboklade@online.no

Hl. apost. Johannes Teologens kapell

Gravplass: Helgøya kirkegård

Det Ortodokse Kirkeakademiet i Oslo:
 fader Johannes mob.: 472 71 396

NKR.: Torstein Tollefse mob.: 954 40 990
 tlf.: 22 85 75 48 / 63 95 28 68

NTSF repr.: f. Olav P. Lerseth
 mob.: 400 60 975

Forum for Ortodoks Kirkessang:

kantor: Stig Simeon Frøyshov

Ikonmaler: Ove N Svele, tlf.: 22 63 06 09
 e-post: og-svele@online.no

Søndagskole: v/ Wenche Stray-Frøyshov
 mob.: 936 57 352

Nikolaifondet: gironr. 0540 0752704

*Hl. Nikolai-kapellet på Majorstuen:
 Kontakt: munken Jovan mob.: 403 25 748

Menighetsbladet: Redaktør f. Johannes
 Teknisk/lay-out medarbeider: Ove Svele

GUDSTJENESTER I HL. NIKOLAI KIRKE

DEN GUDDOMMELIGE LITURGI ▶ Søndager kl.11:00
 og «hverdager» kl.09:00 eller kl.10:00

Gudstjenestene er åpne for alle, men kun ortodokse troende kan ta del i Nattverden.
 Husk fasten og forberedelsesbønnene!
 Skal du ta del i Nattverden, må du komme i god tid til kirken.

6.sept. sønd. kl. 11:00 Liturgi Prestmartyren Eusebios

13.sept. sønd. kl. 11:00 Liturgi Hl. Kyprian, biskop av Kartago

20.sept. sønd. kl. 11:00 Liturgi Søndag før Korsophøyelsen

20.sept. sønd. kl. 18:00 Vigilie JOMFRU MARIAS FØDSEL

21.sept. mand. kl. 08:00 Liturgi JOMFRU MARIAS FØDSEL
 — Рождество пресв. Богородицы.

27.sept. sønd. kl. 11:00 Liturgi KORSOPPHØYELSEN — Воздвижение

4.okt. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Martyren Kodratus av de 70 apostlene.

9.okt. fred. kl. 09:00 Liturgi. Apostelen og evangelisten Johannes Teologen.

11.okt. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Hariton bekjenneren.

14.okt. onsd. kl. 09:00 Liturgi. POKROV GUDS MORS BESKYTTELSE OG FORBØNN
 — Покров

18.okt. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Mart. Kharitina.

25.okt. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Fedrene på det 7. øk. Kirkemøte.
 Hl. Kosmas hymnografen

1.nov. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Prof. Joel. Hl. Joann av Rila i Bulgaria.

7.nov. lørd. kl. 10:00 Allmen Parastos (Дмитриевская суббота)

8.nov. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Stormart. Demetrios av Thessaloniki.

15.nov. sønd. kl. 11:00 Liturgi.

21.nov. lørd. kl. 10:00 Liturgi. Erkeengelen Mikael og de himmelske makter.

22.nov. sønd. kl. 11:00 Liturgi.mart Onesifoross og Porfyrios.
 GM-ikon "Raske bønnhørelse"

27.nov. fred. Starten på julefasten.

29.nov. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Apostel og evangelist Matteus.
 Hl.Fulvian. biskop av Etiopia.

4.des. fred. kl. 09:00 JOMFRU MARIAS INNFØRING I TEMPELET.
 — Введение во храм пресв. Богородицы.

6.des. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Den hellige fyrsten Aleksander Nevskij.

13.des. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Apostelen Andreas den førstkalte.

19.des. lørd. kl. 10:00 Liturgi. HELLIGE NIKOLAI, ERKEBISKOP AV MYRA I LYKIA.
 Alterfest. — Св. Николай, архиеп. Мирилийский.
 Престольный праздник

20.des. sønd. kl. 11:00 Liturgi. Ambrosius, biskop av Milano

27.des. sønd. kl. 11:00 Liturgi. De hellige forfedrene.

28.des. mand. kl. 10:00 Liturgi på Skitaen i Hurdal. Hl. Trifon av Petsjenga.

EN ORTODOKS KRISTEN kan ta del i nattverden kun i en ortodoks kirke, og bør faste på onsdag og fredag, be sine bønner morgen og kveld fra bønneboken, tenne oljelampe eller vokslys og røkelse (på søndager og helligdager) foran ikonene, lese dagens tekst fra Bibelen og ta del i kirkens gudstjenester så ofte som mulig.

Воскресенье — это день Господень, приходите в церковь!

SØNDAG ER HERRENS DAG, GÅ I KIRKEN!

Ettertanke: Å LYTTE MED MERKSEMD

Når nokon vender seg til oss med ein bodskap, må vi syne vedkomande respekt og vere høvisk. Vi lyt leggje til side det vi er opptekne av og lytte, merksame og årvakne. ALT må gjerast for å fange opp innhaldet i bodskapen korrekt, an ten det er sensasjoner, tragediar, eller små, trivielle ting nesten vår treng snakke om. Vi skuldar å lytte med kjærleksfullt hjarte og ope sinn når nokon viser slik tillit at dei vil dele noko med oss.

Er vi av dei som er opptekne med eigne saker og tastar vidare på PC-en når nesten vår ringjer for å spørje korleis vi har det? Eller kan hende treng betru oss noko som ligg han på hjartet?

Om folk tastar i veg, pleier eg spørje om det passar at eg ringjer. Svarar det

ja i andre enden, og tastinga held fram, vert eg usikker og kjenner at det ikkje er rette tida å betru nesten min noko.

Eg misser tråden, freistar å runde av fordi eg ikkje vil vere til bry, og fordi eg undrar på om den eg snakkar med er ærleg mot meg når han seier at det passar med ein prat.

Maria Møy er eit godt døme på å lytte med merksemrd. Det var ein sensasjonell bodskap erkeengelen Gabriel kom med. Ho grunda på kva dette var for helsing som varsla at nettopp ho var utvalt til å føde Gud i lekam. Ho fekk alle detaljar med og vart forferda. Svat ret hennar kjenner vi. Ta deg tid og les den vakre beretninga frå Luk. 1, 26-38. Eg er overtydd om at Maria Møy ikkje

held fram å sveipe rundt med feiekosten då Guds sendebod kom for å betru henne den nådefulle posisjonen ho hadde fått hjå Gud!

Vi må ikkje tru anna enn at Gud har ein bodskap til oss alle. Ver ikkje så oppteken av deg og ditt og alt anna at du berre lyttar halvvegs og misser detaljar i det Han vil du skal få del i. Når vi ikkje anstrenger oss for å vere merksame på signala frå Gud, viser vi manglende respekt for Meisteren og Ordet. Vi misser det åndelege påfyll vi treng for å vekse i tru og tillit, slik at Herren kan bruke oss i det arbeidet som er tiltenkt nettopp oss.

Inger-Johanne Enger på Johnsegarden
Firda, 20. mars 2009

En munk fra østkirken: OM LITURGIEN XXII VI HAR SETT DET SANNE LYS

Liturgien avsluttes i en atmosfære av takknemlighet, glede og, om en kan si så, opphøyelse av Gud. La oss granske vår bevissthet og la oss se om disse store ordene uttrykker vår egen erfaring, personlig, levende, ekte, eller om den bare er der som rituelle uttrykk.

"Vi som har mottatt Kristi guddommelige mysterier..." sier presten. Men har vi virkelig mottatt dem? Og hvordan har vi mottatt dem? Vi har kanskje tatt del i nattverden, men har vi på virkelig vis, i ånd og sannhet, tatt del i Kristi mysterium? Og om vi ikke har tatt del i nattverden, betyr det at vi skal og må gå bort med tomme hender, uten å ha forsøkt å "motta" den guddommelige virkelighet? Også den som ikke har tatt del i nattverden må i løpet av liturgien bli berørt av Ånden, en nådens berøring, slik den utgår fra Frelseren, som en særlig rennende og forvandlende inspirasjon. Ennen vi har tatt del i eukaristiens hellige Gaver eller ikke, bør vi forlate Guds hus annerledes enn vi var da vi kom dit.

Koret har sunget: "Vi har sett det sanne lys, vi har mottatt den himmelske Ånd, vi har funnet den sanne tro." Og presten har sagt: "Vi har sett Kristi oppstan-

delse..." Har da denne liturgien vært en kontakt med Kristus, ikke bare som offer, men også som oppstanden? Har vi i løpet av denne liturgien oppnådd å skue Ham som er verdens Lys? Har denne liturgien vært som en pinse for oss, hvor ikke bare Frelserens person, men Hans kraftfulle og virksomme Ånd har blitt gitt oss? Har vi i løpet av denne liturgien oppdaget den sanne tro, troen på en guddommelig kjærlighet, den som ofret sitt liv for å gi verden liv, for meg, for dem som Kjærlighetens Gud har elsket? Om det ikke er slik, da har denne liturgien i forhold til oss bare vært tomme ord og fakter, i stedet for å være en indre avgjørende hendelse.

I en av de siste bønnene, fremsagt foran Kristi ikon, taler presten om dem "som setter sin lit til" Gud. Tillit, uansett hvor svake vi er, uansett hvilke farer som truer oss. Liturgien bør ha opprettet en tilstand av "tillit" i oss. "Forlat oss ikke, vi som håper på Deg..."

Videre sier presten: "bevar Din kirkes fylde, hellige dem som elsker skjønnheten i Ditt hus, forherlige Du dem..." La oss være oppmerksomme her. Kirkens fylde, Guds hus skjønnhet, forherligel-

se av dem som elsker denne skjønnhet. Det er store og vakre ord her, men vi tar feil om vi antar at dette gjelder en jordisk kirke, menneskelig triumfrende, vakker, mektig og rik. Hellige Johannes Krysostomos taler om dem som bringer edelstener som gaver til alteret, men som likevel forblir ufølsomme overfor det levende alter som er reist opp på hver eneste gate, det er de fattige. Kan vi tale om Guds huses skjønnhet så det er mulig for et menneske både å ta del i eukaristien og deretter forlate kirken og dø av sult? Kan vi tale slik om kirkens fylde at det er mulig for et menneske å ta del i de troendes forsamling uten at noen legger merke til det, uten at noen søker å ta kontakt med ham? Hva slags skjønnhet er det da tale om? Hvilken fylde?

Liturgitekstens siste ord viser på forunderlig vis den guddommelige realitet som de liturgiske handlingene uttrykker som under et segl. Presten ber Kristus, vår Gud, om å ha miskunn med oss og frelse oss, og slutter slik: "for Han er god og elsker menneskene". Den hellige liturgien viser oss den høyeste Godhet, den grenseløse Kjærlighet, der den passerer foran oss, over oss.

EVANGELIETS ANNET BUD NÆSTENS SAKRAMENTE

av Inger Birgitte Bjerg

I 1939 offentliggjorde hl. moder Maria af Paris en artikel med overskriften *Evangeliets andet bud*. Det bud hun selv, frem for nogen, levede efter og døde på som martyr i Ravensbrück den 31. marts 1945, den dag vi mindes hende i Kirken. Artiklen stod i det eneste nummer af den revy, som "Orthodox Aktion" nåede at udgive. Mange andre tekster har vi fra hendes hånd af både fiktiv, selvbiografisk og faglig teologisk art. *Evangeliets andet bud* er skrevet på russisk og oversat til fransk allerede i 1965 til "Contacts", nr. 51. Siden 2004, hvor hun blev indlemmet blandt de hellige af Konstantinopels Patriarkats Hellige Synode, har mange kastet sig ud i studiet af hendes liv og værker. Førnævnte tidsskrift "Contacts – fransk revy om ortodoksi", nr. 224, oktober-december 2008 er helliget hendes selvbiografiske skrifter.

Moder Maria var 48, da hun skrev den foreliggende tekst, havde været nonne i verden i 7 år, i 1935 skabt "Orthodox Aktion", det sociale, åndelige og kulturelle center, som skulle blive tilflugtssted og redningsplanke for jøder af alle nationaliteter under nazisternes jødeforfølgelser. I teksten udfolder hun sin forståelse af Kristi bud til hver enkelt af os:

"Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele dit sind. Det er det største og det første bud. Men der er et andet, som står lige med det: Du skal elske din næste som dig selv." (Matt 22:37-39):

Hun mener, at tilbøjeligheden til, at vi som kristne hengiver os til selvfordybelsen, kan forstærkes i krise- og katastrofetider, verden ses da som et ondt blændværk, og den egentlige virkelighed kommer til at bestå af det ensomme, angste menneske over for Gud.

Ifølge moder Maria er det en frygtelig og farlig åndelig tilstand både for den enkelte og for hele Kirken: "Vi bør absolut, af alle kræfter, stride imod en sådan holdning, vække mennesker til opmærksomhed over for hinanden, kalde til en fælles tilstedeværelse foran Gud, kalde dem til sammen at bære deres

sorger og gøre opmærksom på verdens ulave" (p.124).

I den Ortodokse Kirke er mennesket netop ikke en enegænger, det følger ikke individuelt frelsens vej. Kirken er fællesskabets sted, der forener alle de troende i kærligheden til Gud og kærligheden til næsten.

Hl. moder Maria af Paris

Moder Marias formål med artiklen er at forsyne os med gode grunde til at følge det andet bud. Først henleder hun, ved mange eksempler, læserens opmærksomhed på, hvordan vi opfordres til at have kærlighed til næsten i *den ortodokse bøn, den hellige Skrift* og i *Filokalia*. Dernæst anfører hun nogle åndelige principper for forholdet til os selv og næsten, og endeligt fremhæver hun *Gudsmoder* som vort fremmeste forbillede.

DEN ORTODOKSE BØN

Med hensyn til *de personlige morgen- og aftenbønner*, så er det jo helt tydeligt, at her er tale om en overvægt af første person flertal: vi (vor, os) i forhold til første person ental: jeg (min, mig). Selv om det er bønner, vi siger hjemme bag lukkede døre.

For eksempel indledningsbønnerne: "Ære være Dig vor Gud, ære være Dig." Påkaldelsen af Helligånden "Himmel-ske Konge" afsluttes med ordene: "Kom tag Din bolig i os, rens os fra alt ondt og

frels Du Algode vo're sjæle". "Alhellige Treenighed" afsluttes med: "Forbarm Dig over os. Herre rens os fra vo're syn-dere. Hersker forlad os vo're overtrædeler. Hellige kom til os og helbred vo're skrøbeligheder for Dit Navns skyld. Så følger "Fader vor. Giv os i dag vort dag-lige brød, forlad os vor skyld, som vi og forlader vo're skyldnere og led os ej i fri-stelse, men fri os fra den onde." Og den indbyrdes opfordring til sidst: "Kom lad os tilbede Gud vor Konge..."

I morgenbønnerne er flertalsformen ligeså tydelig og hyppig: "Vi er stået op fra sovnen, og vi falder ned for Dig... Vi synger englenes sang for Dig... hellig er Du vor Gud... forbarm Dig over os."

Det samme gælder bønnerne for de levende og døde og aftenbønnerne: fx "Åbn barmhjertighedens port for os, du velsignede Gudsøderske, så at vi, som håber på dig, ikke må fortabes, men blive reddet af dig gennem alle livets omvälvninger, for du er de kristnes red-ning."

Moder Maria konkluderer: "Man kan altså sige, at det mest personlige og skjulte i en ortodoks kristens liv er fuldt og helt gennemtrængt af følelsen af fællesskab med alle, af erfaringen af Kirkens karakteristiske 'katolicitet', eller udtrykt på russisk: 'sobornost' (dvs. Kirken som stedet for den totale åben-baring og det universelle fællesskab, stedet, hvor der på samme tid eksisterer enhed i mangfoldigheden og i kærligheden og sandheden). Det er noget meget betydningsfuldt, som fortjener efter-tanke." (p.125)

Hvad angår *den liturgiske bøn*, så gør det samme sig gældende. Præsten kan således ikke fejre liturgien alene, mindst én troende må være til stede, som da symboliserer hele folket, for eukaristiens mysterie er Kirkens fælles værk, den gennemføres i alles navn for alle. "At glemme dette fundament for troen ville, for de ortodokse, være som at bukke under for en form for protestantisk fristelse." (p.125)

DEN HELIGE SKRIFT

"I modgang søger mennesket at beskytte sig, at skjule sig, at bryde enhver for-

bindelse med den vakkende verden, der omgiver ham. Han har måske det indtryk, at ved at huske på Gud og ved at flygte ind i sig selv, kan han undslippe ulykkerne, frelse sin sjæl og forblive ren midt i alt snavset.” (p.126). Men medicinen mod en sådan åndelig vildfarelse er at finde i den hellige Skrift: ”Hvordan kan de elske Gud, som de ikke ser og hade deres bror, som befinder sig i deres nærhed?” (1 Joh 4:20). Apostlen Paulus siger sågar: ”Jeg ville ønske, at jeg selv var forbandet og skilt fra Kristus, hvis det kunne hjælpe mine brødre og landsmand.” (Rom 9:3). Paulus taler her om at ofre sin sjæl, ikke blot sit liv.

Og ser vi på Herrens ord om *Den Yderste Dom* (Matt 25:31-45), bliver en anden og ligeså afgørende side af vort forhold til næsten klar for os:

På denne dag bliver vi spurgt, om vi har givet de sultne brød, de tørstige at drikke, besøgt de fængslede, modtaget de fremmede, givet de nøgne tøj, taget os af de syge... Med andre ord, om vi har elsket vor næste ikke blot i bøn, men oså gennem vore handlinger.

”Man kan kun retfærdiggøres ved en aktiv kærlighed, ved at give sin sjæl for sine venner og ved at glemme sig selv. Hvad vil det sige at give sin sjæl for sine venner? (...) Det er Kristi samlede værk på jorden, som giver os svaret. Gud har elsket verden så højt, at Han har givet os sin eneste søn (Joh 3:16). Kristus kalder os til den samme kærlighed. Man kan ikke følge Kristus uden at deltage, så godt det lader sig gøre, i kærlighedens offerdåd. (...) Men pas på! Hvad vi lige har sagt betyder ikke, at man kan ræsonnere således: ’Eftersom Kristus har givet os vished for, at vi møder Ham i enhver fattig, lad os så vise ham kærlighed, som, under dække af fattigdom, i virkeligheden er Den himmelske Konge, som ikke vil forspilde vore gaver, men give os dem hundrefold tilbage.’ Nej, selv om Kristus virkelig er til stede og lider i den fattige og ulykkelige, så er denne ikke desto mindre sig selv, i sin fattigdom og sin elendigheds virkelighed. Vi bør modtage den fattige i Kristi kærligheds navn; ikke fordi vi opnår en belønning, men fordi vi opflammer af Kristi opofrende kærlighed, fordi vi forenes med Kristus i denne kærlighed, fordi vi har del i Hans lidelse på Korset, fordi vi lider,

ikke for vor egen renselse og vor egen frelse, men fordi vi faktisk lider for vor næste, den fattige, den ulykkelige, fordi vores lidelser lindrer hans. Vi kan ikke elske på en opofrende måde i vort eget navn, men kun i Kristi Navn, i Navnet på det Guds billede, der viser sig for os i ethvert menneske.” (p. 129)

FILOKALIA

Moder Maria henviser også til kirkefædrene og Filokalia for at bevise, at hendes tolkning af næstekærlighedsbudet har været gældende til alle tider i ortodoksiens. Hun påpeger, at Filokalia består af udvalgte tekster: ”uddrag, som er udvalgt med henblik på den enkeltes asketiske praksis. Det er derfor ikke overraskende, at de temaer som interesserer os her er så lidt repræsenterede.” (p.130) Det er altså kun få sider, der behandler forholdet til næsten – og dét ikke på entydig vis. ”For eksempel skriver Evagrius (346-399) på den ene side: ’Det er bedre at befinde sig iblandt mængden med kærlighed, end alene i en grotte med had.’ Men på den anden side opregner han ’fem måder, hvorpå man kan opnå Guds velvilje: ren bøn, salmesang, læsning af de hellige Skrifter, tænke på sine synder, praktisk arbejde.’ Tanken om mængden, iblandt hvilken man bør være til stede med kærlighed synes her fuldstændig at være glemt.” (p.131). Men i Filokalia findes der oså bemærkelsesværdige og klare tanker om det andet bud, som ligger helt i forlængelse af Kristi lære om nødvendigheden af at give sin sjæl for næsten.

Moder Maria fremhæver den hellige Nil Sinaitten for at sige: ”Man bør bede, i lighed med englene, ikke blot for sin egen renselse, men også for alle menneskers renselse. Lykkelig er den munk, som ser Guds billede i ethvert menneske. Lykkelig den munk, som betragter opfyldelsen af de andres frelse og alles fremskridt som sin egne frelse og sine egne fremskridt. Lykkelig den munk, som ved, at han er med alle og ser enhver som sig selv. Foretræk intet frem for kærligheden til din næste, med mindre det fører til foragt for kærligheden til Gud.” (p.133)

Også hl.Efraïm Syrer (ca. 306 – 373) og hl.Isaac Syrer (VII årh) kan moder Maria citere for utvetydige udsagn om næstekærlighedsbudet.

Efraïm Syrer: ”Ingen har ret til at sige, at han vokser åndeligt i kærlighed til næsten, hvis han negligerer den dimension, som i forhold til hans kræfter og tidens og stedets kryd, kræver fysisk anstrengelse. For det er kun en sådan anstrengelse, der bringer vished for, at den fuldkomne kærlighed eksisterer i et menneske. Det er, når vi, ifølge vore muligheder, er tro og sande på dette plan, at vor sjæl modtager kraften til at nå (...) den højeste og mest guddommelige fordybelse.” (p.134)

Hos Isaac Syrer hedder det: ”Lad dig forfølge, men selv må du ikke forfølge. Lad dig korsfæste, men selv må du ikke korsfæste, lad dig krænke, men selv må du ikke krænke. Lad dig bagtale, men selv må du ikke bagtale... Glæd dig med dem, som glæder sig og græd med dem, der græder: Det er tegn på renhed. Lid med de lidende. Udgyd tårer med synnerne. Vær glad med de angrende. Vær ven med alle, men forbliv alene i din and.” (p.134f.)

Moder Maria giver udtryk for, at disse ”brændende ord” er vigtige, ligeså ringe en plads de får i Filokalia, og at de, trods dette faktum, giver hendes efterforskning af evangeliets andet bud et patristisk fundament.

ÅNDELIGE PRINCIPPER FOR FORHOLDET TIL OS SELV OG NÆSTEN

Moder Maria ser mennesket som ”tre-enigt”, sammensat af krop, sjæl og ånd. Reglen om, at man ikke skal gøre mod andre, hvad man ikke vil, at andre skal gøre mod én selv, mener hun ikke er tilstrækkelig. Man må gå videre og kræve mere af sig selv, end det man kan forvente af andre.

Moder Maria anskuer de tre niveauer, dels ud fra jegets position, dels ud fra forholdet til næsten.

Vor fysiske eksistens kræver arbejde og ødruelighed/mådehold af os: ”Arbejdet er ikke kun et onde, den forbudelse, der hviler over Adam. Det er også en medvirken til den guddommelige frelsesøkonomi. Det kan forvandles og helliggøres. (...) Det bør altid være en anstrengelse på Herrens mark. (...) Mådeholdet er en meget nyttig hjælp til at befri opmærksomheden – der alt for ofte fastholdes af menneskelige begrænsninger – og åbne den for en mere ophøjet virkelighed.” (p.136).

I vort forhold til næsten skal vi lade os vejlede af evangelieteksten *Den Yderste Dom*. Det vigtigste er, at vor tjeneste ikke har et skjult formål eller en hensigt, der grunder sig i egeninteresse i form af karriere eller profit. Hun afrunder dette afsnit med følgende tankevækkende bemærkning: "Selv om de asketiske regler for vor holdning til næstens materielle behov af og til kan synes at glide i ét med dagligdagens gråtoner, så er de dog allerede beviset på muligheden for et guddommeligt fælleskab. De antager en åndelig karakter." (p.138)

For moder Maria er den gode psykeden, der udvikler sin opmærksomhed, åbner sig empatisk for næsten og transformerer sig til et instrument for næstekærligheden, hvorimod den dårlige psyke er den, der giver sig hen til besættende lidenskaber eller den, der lukker sig omkring sig selv og sine egne følelser. Hun advarer os mod to farer i omgangen med vor næste: Vi bør ikke være for nøjeregnende eller anlægge bestemte og reducerende kriterier for den andens psykiske ve og vel. Men vi bør bestemt heller ikke uden videre acceptere næsten, som han er, "på en sentimental og næsten absolut måde med hans laden-stå-til, alle hans sår og gevækster. Den rette holdning befinder sig midt imellem. Den opnår vi ved kærlighedens klartseende opmærksomhed." (p.139).

Når det drejer sig om det åndelige niveau, så bør vi utvetydigt følge "den bevidste selvfornægtelse og til stadighed forsøge at stemme overens med Guds vilje, blive et instrument i Hans hænder for at opfylde Hans hensigt med verden. Vi bør være et middel og ikke et mål." (p.140)

I vort møde med næsten bør vi bøje os for Guds billede i ham, men også, i kærlighedens klare lys, indse hvor falmet og skadet det er og indlede en kamp mod djævelen i Guds Navn. Det kan lade sig gøre ved at "sætte hele sit håb til Gud og ikke sig selv, ved at aflægge enhver antydning af egennytte og, som David, ved at afføre sig sin rustning og kæmpe mod Goliat med Guds Navn som eneste våben. (...)"

"Det er, kort skitseret, de holdepunkter som et menneske bør følge i sin tørst efter asketiske bedrifter i kærlighed til næsten. Alt dette lader sig resumere

i billedet af den korsfæstede Kristus: Han har ofret sin krop indtil døden på et kors, i sin menneskelige sjæl gennemlevet lidelsen og overgivet Sin ånd i Faderens hænder. Han kalder os alle til et lignende offer. For Sit offer, det har Han realiseret for det hele menneske, ånd, sjæl og krop." (p.141)

GUDSMODER

En anden højt elsket og æret vejviser for ortodoks bevidsthed er Gudsmoder. Hun kan frem for nogen tjene os som et forbillede i næstekærlighed: "Det beskyttende slør, som hun folder ud over verden, hendes forbøn for alle menneskenes synder og elendigheder viser os den sikre og sande vej til kærligheden for vor næste. Gudsmoder opfordrer os til, som den højeste af alle fordringer, at lade vores hjerter gennembore af vores brødres kors. Således er der sammenfald mellem Guds Søns bud – ofte gentaget i Evangeliet og bekræftet af hele Hans jordiske livs bedrifter – og Gudsmoders vej, som den åbenbares for os fra Bebudelsen til hendes tragiske tilstedeværelse ved Korsets fod (...)." (p.141)

Mod slutningen af denne artikel om det andet bud skriver moder Maria: "Vi er kaldede til at inkarnere vor Kirkes fundament på en levende og kreativ måde: katolicitet og gud-menneskeligheden. Vi er kaldede til at sætte det sande fællesskabs mysterie op mod løgnerrelationerne mellem mennesker. Det er faktisk den eneste måde, Kristi kærlighed kan udtrykkes på, livets eneste vej. Uden for den vej er der kun død ved ilden og asken, død ved de utallige former for had, som adskiller den nulevende menneskehed i klasser, nationer, racer... Som modsætning til alle disse former for totalitarisme af mystisk art bør vi sætte én eneste virkelighed: personen, Guds billede i mennesket. Som modsætning til alle disse former for passiv individualisme i demokratiet, bør vi sætte katolicitet, sobornost." (p.143)

Hellige moder Maria bed til Gud for os!

Kilde: H. Arjakovsky-Klepinine
Mère Marie Skobtsov
 – *Le sacrement du frère* (Cerf, 2001):
 "Le second commandement
 de l'Évangile" p.123-144

BØKER OG HEFTER TIL SALGS I KIRKEN:

*Tito Colliander:
Gresk-ortodoks tro og livssyn;
 54 sider, kr.50,-

*Erkebislop Paavali: *Vår tro;*
 88 sider, kr.150,-

*Hl. Serafim av Sarov;
 108 sider, kr.150,-

*Epifanij den vise:
Hl.Sergej från Radonesh
 48 sider, illustrert. kr.50,-

*Stavropoulos: *Detakere i guddommelig natur / Ortodoks lære om frelsen;* 88 sider, kr.130,-

*Ortodokse Røster i Nord I
 – en antologi ved f.Johannes red.);
 155 sider, ill. kr.220,-

*Den ortodokse kirkes guddommelige liturgier Faste og variable tekster til de tre liturgier;
 208 s., innb. ill.; kr.298,-

*Roma og Konstantinopel.
 En økumenisk konfrontasjon;
 40 sider, kr.50,-

*Ortodokse Røster i Nord II
 – en antologi ved f.Johannes red.);
 111 sider, ill. kr.150,-

*Torstein Tollefsen
Teologi i farger Ikoner i Norge;
 96 sider, ill. kr.275,-

*Filotalia v/ f.Johannes;
 189 sider, kr.200,-

*Biskop Kallistos Ware:
VEJEN. Ortodoks kristendom.
 140 sider, kr. 225,-

*Ortodoks bønnebok
 f.Johannes (overs. ect.);
 192 sider, kr.248,-

*Hl. Trifon av Petsjenga;
 104 sider, ill. kr.150,-

*Gudstjeneſter, sakramenter
 og skikker i Den ortodokse
 kirke, 32 sider, kr. 40,-

HVORDAN VI MINNER VÅRE DØDE OG LAGING AV KOLLIVA.

Minnegudstjenester for de døde er beskrevet allerede så tidlig som i de Apostoliske konstitusjoner. Gudstjenesten som brukes heter Pannichida eller Parastos, og er egentlig et utdrag av begravelsesgudstjenesten. En kortere utgave kalles Trishagion eller Litia for avdøde. Denne kortere versjonen inneholder foruten Hellige Gud, Hellige sterke, Hellige udødelige, forbarm Deg over oss (3x), innledningsbønnene, troparer og ekteni. Litia for avdøde brukes gjerne etter liturgien når noen ønsker forbønn for en avdød og ellers når det passer med en kortere bønn. Den lengre Pannichida brukes på de spesielle minnedager for døde gjennom året og når pårørende ber om det.

EN MINNEGUDSTJENESTE KAN BRUKES:

- *I kirke eller kapell kvelden før begravelsen*
- *På de spesielle minnedagene: på 3. dagen, 9. dagen, 40. dagen og årsdagen av noens død, samt minnelordager. Man bør planlegge disse dagene på forhånd og snakke med presten i god tid slik at han kan være tilstede.*
- *Litia for avdøde kan feires på slutten av nesten hver gudstjeneste, men det er ikke korrekt å feire den ved slutten av Liturgien på søndagen, liksom vi heller ikke har begravelse på en søndag. Vi er oppmerksomme på at mange har vanskeligheter med å komme til kirken i uken og derfor vil ha en minnegudstjeneste på søndag. Men det er bedre om man kommer til vesper på lordagen. Litia for avdøde blir da feiert før vesper.*

Det er vanlig når man feirer minnegudstjeneste at man setter frem hvetegrøt (kolliva). Kolliva bør lages av slektingene til avdøde. Kolliva er et tegn på oppstandelsen. Kristus sier: (Joh.ev:12,24) *Sannelig, sannelig jeg sier dere. Om ikke hvetekornet faller i jorden og dør, blir det bare det ene korn. Men hvis det dør, bærer det rik frukt.*

Det er også vanlig at de som har ønsket minnegudstjenesten kjøper lys og distribuerer det til presten og de troende. Lyset symboliserer vårt håp på

oppstandelsen, at Kristus som er verdens lys kommer for å vække oss opp slik at vi kan forene oss med ham når Han kommer igjen. Det er samme håp vi uttrykker når vi holder et lys under påskennattsgudstjenesten.

Hver dag i en uke minnes kirken noe spesielt. På søndag minnes oppstandelsen, på mandag er det englene, på tirsdag døperen Johannes og øvrige profeter, på onsdag det hellige korset og Gudfødersken, på torsdag apostlene og hl.Nikolai, på fredager Kristi lidelse og lørdag minnes helgenene og de døde. Derfor bærer vi frem Kolliva på lørdager. Man kan også minne en avdød under Liturgien søndag ved å levere en forbønnsliste til presten rett før Liturgien starter.

UTENOM LØRDAG FINNES DET SPESIELLE MINNEDAGER FOR AVDØDE GJENNOM ÅRET:

- *Den første faller på lørdag, en uke før Den store fasten starter, lørdag før kjøttforsakelsens søndag. Denne minnedagen stammer fra de første kristne.*
- *Den andre faller på andre, tredje og fjerde lørdagen i store fasten. Fordi Liturgi ikke feires under uken i store fasten så har Kirken viet disse lørdagene til de dødes minne.*
- *Den tredje faller rett etter påsken, på mandag eller tirsdag uken etter den lyse uke. Dagen kalles gledens dag og de døde minnes i lyset av Kristi oppstandelse.*
- *Den fjerde faller på dagen før Pinsedagen og kalles forfedrenes lørdag eller treenighetens lørdag.*
- *Den femte og sjette minnes ortodokse soldater som har gitt sitt liv for sin tro og sitt fedreland. Den 29. august når Kirken minnes døperen Johannes, har Kirken minnet døde siden keiserinne Katarina 2. innførte tradisjonen i 1769 etter krigen mot Polen og Tyrkia.*
- *Den sjette faller på lørdag 26. oktober og kalles Demitrioslørdagen. Da minnes alle ortodokse kristne som har dødd i krig. Den ble innstiftet av storprins Dmitry Ivanovich Donskoi da han beseiret tartarprinsen Mamai ved Kulikovo 1380.*

KOLLIVA

Opprinnelsen til Kolliva går tillbaka till Julianos den frafallenes tid, da han i 362 så til at mat som var planlagt for de første dagene i store fasten ble tatt fra markedet i Konstantinopel og ble ersattet med føde som hadde blitt offret til de hedenske gudene i et forsøk på å tvinge folk tilbake til heden dommen som han selv hadde gjort. Men den Hellige Theodoros foreslo for Patriark Eudoxios at han skulle gi instruksjoner om at de troende skulle spise kokt hvete, som på den tiden ble kalt Kolliva, som et substitutt for fastematen som keiseren hadde tatt fra byens marked. Siden da har kolliva fordi det er forbundet med feiringen og helgenenes minne, blitt ført til kirken og blitt velsignet av presten under minnegudstjenesten for de døde.

Dagens kolliva består av kokt hvete som dekoreres med sukker, rossiner og en del andre ting. Ett kors lages på toppen og ofte skrives initialene på den døde som minnes mellom korsarmene. Når Kollivaen deles ut til de troende etter gudstjenesten svarer den som får en tallerken ofte «må Gud forlate hans/hennes sjel». Vi er veldig forsiktig med Kollivan og passer på at alt spises opp.

OPPSKRIFT PÅ KOLLIVA:

- ♦ *Ta hel hvete i passelig mengde og legg i bløt over natten.*
- ♦ *Neste dag kokes de sakte til de er helt myke, ca 45 minuter.*
- ♦ *Legg siden den kokte hveten på et håndkle og legg et annet håndkle over.*
- ♦ *La ligge over natten.*
- ♦ *Legg så hveten i en skål og strø melis over eller rør i honning. Legg rossiner omkring kanten av skålen og legg skolledede mandler i en korsform.*
- ♦ *Sett et lys i midten og Kollivan er klar.*

Fra: www.Ortodoxa.kyrkan.se
Oversatt og tilpasset av f.Olav

FRA DEN ORTODOKSE KATEKISME (4)

*Forfattet av den hellige metropolitten Filaret av Moskva,
og godkjent av den hellige synode i den russiske kirken.*

OM DEN ANDRE ARTIKKEL

Navnet «Jesus Kristus, Guds Sønn» må forstås slik: «Guds Sønn» kalles Han som den andre personen i Treenigheten i kraft av sin guddommelighet. Den samme Guds Sønn ble kalt «Jesus» da Han ble født på jord som menneske. «Kristus» kalte profetene Ham, da de ventet på Hans komme til jorden. Navnet «Jesus» betyr «Frelser». Det var erkeengelen Gabriel som gav Ham dette navn. Dette navnet fikk Han, fordi Han ble født på jord for å frelse menneskene. Navnet «Kristus» betyr «den salvede», og den betegnelsen peker på salvingen med hellig Myrraolje som formidler Helligåndens gaver. Men det er jo ikke bare Jesus, Guds Sønn, som kalles den salvede. Fra gammel tid ble både konger, yppersteprester og profeter kalt slik. Jesus, Guds Sønn, kalles slik, fordi alle Helligåndens gaver i umåtelig stor fylde ble meddelt Ham som menneske, mens profetenes innsikt, yppersteprestenes helligitet og kongenes makt tilhører Ham i høyeste grad. Jesus kalles også for «Herre» i den forstand at Han er «den sanne Gud», fordi «Herre» er et av Guds navn. Den Hellige Skrift taler om Jesu Kristi, Guds Sønns, guddommelighet: «I begynnelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud» (Joh. 1:1).

Jesus kalles også for «Guds enbårne Sønn», det betyr at Han er Guds eneste Sønn, født av Gud Faders vesen, derfor vesens-én med Gud Fader. Derfor står Han uten sammenligning høyere enn alle de hellige englene og de hellige menneskene som kalles Guds barn i kraft av den nåde de har fått del i, (Joh.1:12). Jesus Kristus kalles enbåren i Den Hellige Skrift, f.eks. av evangelisten Johannes: «Og Ordet ble kjød og tok bolig iblant oss, og vi så Hans herlighet - en herlighet som den enbåren sønn har fra sin far - full av nåde og sannhet» (Joh.1:14). «Ingen har noensinne sett Gud; den enbårne Sønn, som er i Faderens skjød. Han har forklaret Ham» (Joh. 1:18).

Videre sies det i Trossymbolet at Han er «født av Faderen». Det er en personlig egenskap som skiller Ham fra de andre personene i Den Hellige Treenigheten.

Videre sies det at Han er «født før alle tider», og det er et svar til dem som skulle mene at det har vært en tid da Han ikke var til, det betyr at Trossymbolet sier at Jesus Kristus, Guds Sønn, er like evig som Gud Fader er.

Guds Sønns fødsel av Faderen fremstilles som «lys av lys» og ved denne sammenligningen får vi en aning om dens ufattelighet. Når vi ser mot solen, ser vi lys, av dette lyset kommer alt lys under solen, men alt dette lys er uadskillelig av samme natur. Slik er Gud Fader et evig lys, men Gud Fader og Guds Sønn er ett og samme evige lys, uadskillelig og av samme guddommelige natur.

«Sann Gud av sann Gud» betyr at Guds Sønn er Gud på samme vis som Faderen er Gud. Også dette kommer fra Den Hellige Skrift: «Vi vet at Guds Sønn er kommet, og Han har gitt oss skjønn til å kjenne den Sanne, og vi er i den Sanne, i Hans Sønn Jesus Kristus. Denne er den sanne Gud og det evige liv» (I. Joh.5:20).

Trossymbolet legger også til at Han er «født, og ikke skapt» imot Arius, som blasfemisk hevdet at Guds Sønn var en skapning.

«Av samme vesen som Faderen» betyr at Guds Sønn har samme guddommelige vesen som Faderen. Dette finner vi uttrykt i Den Hellige Skrift der Jesus Kristus sier: «Jeg og Faderen, vi er ett» (Joh. 10:30)

«Ved Ham er alt blitt til» betyr at Gud Fader har skapt alt ved sin Sønn, som er Hans evige Visdom og Ord. «Alt er blitt til ved Ham, og uten Ham er ikke noe blitt til av alt som er blitt til» (Joh.1,3).

OM DEN TREDJE ARTIKKEL.

Det fortelles her at Guds Sønn «steg ned fra himlene» selv om Han er alllestedsnærværende og alltid er både i himmelen og på jorden. Men på jorden var han kun usynlig tilstede inntil Han «ble kjød», og det er i den forstand Han «steg ned fra himlene». Evangeliet sier at «ingen (er) steget opp til himmelen, uten Han som er steget ned fra himmelen, Menneskesønnen, som er i himmelen» (Joh.3:13).

Gud Sønn steg ned fra himlene «for oss mennesker og for vår frelses skyld», det betyr at Han ikke har kommet bare for å redde ett bestemt folk eller nasjon, eller for noen enkeltmenneskers skyld, men for alles skyld. Han kom for å frelse alle mennesker fra synden, forbannelsen og døden. Synd er overtredelse av loven: «Synden er lovbrudd» (I. Joh.3:4). Mennesket er skapt i Guds bilde, og Gud kan ikke synde, derfor stammer ikke synden fra mennesket selv, men fra djevelen. «Den som gjør synd, er av djevelen; for djevelen synder fra begynnelsen» (I. Joh.3:8). Synten gikk over fra djevelen til menneskene ved at djevelen forførte Eva og Adam til å bryte Guds bud. For Gud hadde i paradis forbudt Adam å ete av treet til kunnskap om godt og ondt, og Han sa også at om han likevel gjorde det, ville han straks visselig dø. Frukten av treet til kunnskap om godt og ondt ble dødelig for menneskene da de åt av den, fordi den var knyttet til ulydighet mot Guds vilje, og derfor rev den menneskene bort fra Guds nåde og berøvet dem det guddommelige liv. Kunnskapens tre lot sannelig mennesket erfare hvilket gode som ligger i lydighet mot Guds bud og hvilket onde som ligger i ulydighet mot Guds bud.

Hvordan kunne Adam og Eva lytte til djevelen og bryte Guds bud? Det var fordi Gud i sin godhet hadde gitt menneskene en vilje, som av naturen nok var tilbøyelig til å elske Gud, men som

dessuten var fri, og denne frihet misbrukte mennesket til det onde. Djævelen forførte Adam og Eva gjennom en slange i paradis. Den forsikret Eva om at hvis de åt av kunnskapens tre, ville de lære å kjenne både ondt og godt og slik bli lik Gud. Eva lot seg bedra av dette og åt av de skjønne fruktene, likså gjorde Adam etter henne.

Følgene av denne synd var forbannelsen og døden. Forbannelsen er Guds rettferdige fordømmelse av synden og det onde som kommer fra synden, som straff for menneskene. Adams synd medførte en dobbel død: den legemlige, når legemet mister den levendegjørende sjelen, og den åndelige, når sjelen berøves Guds nåde, som gav den del i det høyere åndelige liv.

Liksom legemet, kan sjelen også dø, men på et annet vis. Når legemet dør, mister det sine sanser og går i forrænelse, men når sjelen dør ved synden, mister den det åndelige lys, glede og salighet, men den blir ikke tilintetgjort, den fortsetter en eksistens i mørke, sorg og lidelse.

Denne død var ikke noe som bare kom over Adam, men rammet hele menneslekten. For alle mennesker stammer jo fra Adam, som var forgiftet av synden, og alle synder også selv. Liksom det strømmer forgiftet vann fra forgiftet kilde, slik kommer selvfølgelig også et avkom som er dødelig og forgiftet av synden fra Adam, vår syndebefengte og dødelige stamfar. «Liksom synden kom inn i verden ved ett menneske, og døden ved synden, og døden således trenget igjennom til alle mennesker, fordi de syndet alle» (Rom. 5:12).

Etter syndefallet var heller ikke fruktene av livets tre til nytte for menneskene, for de ble jo forvist fra paradis. Men menneskene sto ikke uten håp om frelse, for etter at menneskene hadde bekjent sin synd for Gud, gav Gud dem i sin barmhjertighet løfte om frelse. Guds løfte bestod i at kvinnens ætt skulle knuse slangens hode (I. Mos.3:15). Det betyr at Jesus Kristus skulle overvinne djævelen som bedro menneskene, og befri dem fra synden, forbannelsen og døden. Jesus Kristus kalles for «kvinnens ætt» fordi Han

ble født på jord av den hellige Jomfru Maria uten manns medvirking.

Dette løfte gav menneskene håp så de kunne tro på at Frelseren ville komme, slik vi nå tror at Frelseren er kommet. Det var stadig mennesker i gammel tid som trodd på den kommende Frelseren, men de var ikke mange. De fleste glemte dette løfte. Men Gud gjentok dette løfte mange ganger. Til Abraham forkynnte Han løftet om Frelseren slik: «I din ætt skal alle Jordens folk velsiges» (I. Mos.22:18). Det samme gjentok han for David senere: «jeg vil etter deg opprise din ætt som skal utgå fra ditt liv, og jeg vill grunnfeste Hans kongedømme evinnelig» (I. Sam.7:12-13).

Ordene «ble kjød» stammer fra evangelisten Johannes: «Ordet ble kjød» (Joh.1:14), men Trossymbolet fortsetter med «og ble menneske». Det er for at ingen skal mene at Guds Sønn bare har iført seg et legeme, men forstå at Han fullt ut ble menneske med legeme og sjel. Dette bekrefter også apostelen Paulus: «For det er én Gud og én mellommann imellom Gud og mennesker, mennesket Kristus Jesus» (I. Tim.2:5). Likevel er det ikke bare én natur i Jesus Kristus: Han har to naturer – uten sammenblanding eller spittelse, både guddommelig og menneskelig, og derav også to viljer. Likevel blir Han ikke to personer: Han er én person, Gud og menneske samtidig, Gudmennesket.

Den Hellige Skrift beretter om hvordan Guds Sønn ble menneske ved Helligånden og Jomfru Maria. Da erkeengelen Gabriel hadde forkynnt Maria at hun skulle unnfange Jesus, spurte hun: «Hvorledes skal dette gå til, da jeg ikke vet av mann?» – og engelen svarte: «Den Hellige Ånd skal komme over deg, og Den Høyestes kraft skal overskygge deg, derfor skal også det som fødes, kalles Guds Sønn» (Luk.1:34-35).

Jomfru Maria var av Abrahams og Davids ætt, som Gud hadde lovet at Frelseren skulle stamme fra. Hun var trolovet med Josef, som var av samme slekt, for at han skulle være hennes beskytter, ettersom hun hadde gitt løfte til Gud om alltid å være jomfru. Hun forble da også alltid jomfru, både før og under og etter Frelserens fød-

sel, og derfor kalles hun også «evig jomfruelig». I tillegg kaller den ortodokse Kirke henne for «Gudfødersken» Denne benevnelse er hentet fra følgende ord hos profeten Jesaias: «Se, en jomfru blir fruksommelig og føder en Sønn, og hun kaller Ham Immanuel (Gud med oss)» (Jes.7:14). Også den rettferdige Elisabet kaller den hellige jomfru for «Herrens mor», en betegnelse som er ensbetydende med «Gudføderske»: «Og hvorledes times meg dette, at min Herres mor kommer til meg?» (Luk.1:43). Selv om Jesus Kristus ikke ble født av henne som Gud i evighet, men som menneske i tiden, er hun likevel Gudfødersken, for Han hun fødde var såvel i unnfangelsen som i fødselen den ene sanne Gud, uforanderlig og evig. Som Herrens mor overgår hun i nåde, guds-nærhet og verdighet alle andre skapninger, og derfor ærer den ortodokse Kirke henne høyere enn kjeruber og serafer. Ettersom hennes fødsel av Jesus Kristus var fullkommen hellig og uten synd, så var det også uten smerte, for smerten var en følge av synden: Gud bestemte at Eva skulle føde sine barn i smerte. (Joh. Damas. Teol. bok 4, kap. 14, v.6).

Gud gav i sitt forsyn en rekke kjennetegn som skulle hjelpe menneskene å kjenne igjen Frelseren når Han ble født. F.eks. forutsa profeten Jesaias at Frelseren skulle fødes av en Jomfru (Jes.7:14). Profeten Mika forutsa at Han skulle fødes i Betlehem, og denne forutsigelse oppfattet jødene på rett vis allerede før de fattet hva som skjedde (Matt.2:4,5,6). Profeten Malakias forkynnte etter at det andre tempel i Jerusalem stod ferdig, at Frelserens komme nærmet seg, at Han ville komme til dette tempelet, og at det skulle komme en forløper for Ham som lignet profeten Jesaias, hvilket klart var en hentydning til Døperen Johannes (Mal.3:1; 4:5). Profeten Sakarias forutsa Frelserens høytidelige inntog i Jerusalem (Sakar.9:9). I den 22.psalme fremstiller David Frelserens lidelser på korset så nøyaktig, som om han selv hadde vært der. Profeten Daniel forkynnte Frelserens komme, Hans død på korset samt tempelets ødeleggelse deretter såvel som de gammeltestamentlige ofringenes opphør 490 år før det skjedde.

Det var således mange som på forsiktig vis erkjente Jesus Kristus som Frelseren da Han fødtes og levde på jorden. De vise fra østerland kjente Ham på en stjerne som viste seg for dem i østen før Han ble født. Betlehems hyrder fikk beskjed om Ham av englene som fortalte dem at Frelseren var født i Davids stad. Simeon og Anna kjente Ham på grunn av en særlig åpenbaring fra Helligånden da Han på sin 40. dag ble bragt til tempelet. Johannes Døperen gjenkjente Ham ved dåpen i Jordanelven da Helligånden steg ned over Ham i en dues skikkelse, og ved Faderens røst som lød fra himmelen: «*Dette er min Sønn, den elskede, i Hvem jeg har velbehag*» (Matt.3:17). En lignende røst hørte apostlene Peter, Jakob og Johannes ved Hans forklarelse på Tabor berg: «*Dette er min Sønn, den elskede, i Hvem jeg har velbehag, hør Ham*»

(Matt.17:5). Dessuten var det mange som kjente Ham på Hans opphøyede lære og særlig ved de Hans undergjerninger.

Jesus Kristus gjorde mange undergjerninger: Mennesker som var plaget av uhelbredelige sykdommer og som var besatt av djevelen helbredet Han ved et ord eller en håndsberøring, eller ved at de bare berørte Hans kjortel. En gang bespiste Han mange tusen mennesker i ørkenen med fem brød, en annen gang med syv brød. Han gikk på vannet og stilte stormen med sitt ord. Han vakte døde til live: enkens sønn i Nain, Jairi datter og Lazarus, som allerede hadde vært død i fire dager.

Ved sin lære, sitt liv, sin død og sin oppstandelse fullbragte Guds Sønn vår frelse.

Evangeliet er Kristi lære; det er ordet om frelsen og den evige salighet, og det er den samme lære som fremdeles forkynnes i den ortodokse Kirke.

Kristi lære bringer oss salighet når vi av hele vårt hjerte tar imot den og handler deretter, for liksom djevelens løgnaktige ord som det første mennesket tok imot ble til syndens og dødens sæd, således blir Kristi sanne ord til det hellige og udødelige livs sæd for dem som tar imot det med iver. De er ifølge apostelen Peter: «*gjenfødt, ikke av forgjengelig, men uforgjengelig sæd, ved Guds ord, som lever og forblir*» (I. Peter 1:23).

Også Kristi liv er saliggjørende for oss når vi etterligner det, for Han sier: «*Om noen er min tjener, han følge meg, og hvor jeg er, skal også min tjener være*» (Joh.12:26).

Den bysantinske kirken stod sterkt i Skandinavia i middelalderen

DET STORE SKISMAET OG SKANDINAVIA

I 1212 ble en blykiste fraktet fra Ribe til Ringsted i Danmark. Dronningen var død og skulle på alle vis hedres. Vi vet bemerkelsesverdig lite om hennes liv, bortsett fra at hun var født i Praha under navnet Dragomir. Hun var datter av kong Ottokar I av Böhmen og giftet seg med den danske kong Valdemar Sejr i 1205. I senere folkediktning ble hun husket som en særdeles from og god kvinne, nesten helgenaktig. Dette i motsetning til Valdemars andre hustru, Berengaria av Portugal, som i folkediktning ble selve arketypen på den onde og stolte dronning.

I 1683 ble Dagmars grav åpnet, og fram dukket det opp en merkelig gjenstand, et lite kors. Som så mange andre fromme menn og kvinner hadde hun åpenbart båret sitt eget personlige kors innenfor klærne. Det er ikke noe merkelig i akkurat det. Det som er langt vanskeligere å forklare, er opphavet til selve korset. Det er et praktfullt håndverk, i gull og med emaljerte framstillinger av Kristus på korset, samt portretter av helgener på baksiden. Det er helt klart et

bysantinsk arbeide og små innskrifter på gresk vitner om nettopp det.

Mysteriet er – hvorfor i all verden hadde hun et bysantinsk kors hos seg? Den vestlige kirke og den bysantinske kirke var nemlig i sterk konflikt. Alle som er interesserte i historie støter før eller senere på årstallet 1054. Dette årstallet er forbundet med oppdelingen av Europa i en østlig og en vestlig del. 1054 blir av mange historikere sett på som et sluttspunkt på prosesser som hadde foregått siden senantikken. Da germaniske folkeslag hadde etablert kongedømmer i vest, ble pavedømmet et bindeledd tilbake til Romerriket. Men det var i øst, i Konstantinopel, at keiseren, arvtageren etter de romerske keiserne, satt. I vest hadde man riktignok et dokument, åpenbart en forfalskning, der Konstantin skulle ha gitt Roma, med omland samt med ansvar for kirken, til paven. Dette undergravde patriarkens stilling i den østlige kirke. Rivaliseringen om hvem som hadde den høyeste posisjonen innen den kristne kirke endte med skismaet i 1054, der

partene gjensidig anklaget hverandre for å være kjetterske.

Dermed kunne man tro at Dagmar hadde vært mer lojal mot den "kjetterske" bysantinske kirken. Det var neppe en arv fra Böhmen, ettersom Ottokar I hadde knyttet sterke bånd til det tysk-romerske riket og til pavedømmet rundt 1200. Det er grunn til å tro at Bysants så Skandinavia som en potensielt sterkere alliansepartner enn Böhmen på denne tida. Skismaet i 1054 var nemlig ikke slutten på den sterke stillingen den østlige kirken hadde her. Mest kjent er kanskje væringgarden som virket på 1000-tallet. Lederen i tida før skismaet var Harald Hardråde. Som konge i Norge er det grunn til å tro at han følte seg mer hjemme i det bysantinske eller russiske kirketradisjonen enn den vestlige. I hans regjeringstid var det såkalte "ermske biskoper" som virket på Island, trolig med Haralds viten og tillatelse. Han ble trolig også ekskommunisert av pavedømmet, muligens fordi han var skeptisk til overhøyheten til den tyske erkebiskopen av Hamburg-Bremen som ifølge pavedømmet hadde ansva-

ret for hele den skandinaviske kirken på denne tiden.

Mer påfallende er det at sagafortellingene om korstogene til Sigurd Jorsalfare og Erling Skakke på 1100-tallet vektlegger så sterkt den fremstående stillingen til keiseren i Konstantinopel, mens besøk hos paven i Roma fikk langt mindre oppmerksomhet. Dette er bemerkelsesverdig at dette fikk så framstående plass i sagaene skrevet i perioden etter det fjerde korstoget hvor konflikten mellom vest og øst virkelig var tilspisset. I årene rett før dette korsstoget sendte keiser Alexios III i 1195 en såkalt gyllen bulle til de skandinaviske kongene for militær støtte, delvis mot sine hedenske naboer men også mot den tysk-romerske keiser. I Norge var det Reidar, med tilnavnet "sendemann" som kom med dette budet. Han hadde tydelig tilegnet seg en høy status hos keiseren i øst, og vendte senere tilbake til Alexios for å tjene ham.

Kong Sverre sies å ha vært positiv til hans budskap, selv om urolighetene med baglerne gjorde det umulig å sende soldater sørover. Muligens er det ved denne diplomatiske utsendingen til Skandinavia at dronning Dagmar fikk sitt kors som hun tok med seg til graven. Og danskene ser ut til å ha sendt soldater sørover; blant de som forsvarte Konstantinopel mot korsfarerne i 1204 fantes det mange dansker. Muligens gjemmer det seg også en del nordmenn under denne betegnelsen.

Dette er heller ikke alt. I årene omkring tiden da Reidar sendemann kom med sin bulle og dronning Dagmar bar bysantinske helgener ved sitt hjerte, skrev en islandsk munk en saga om den norske kristningskongen Olav Tryggvason. I sagaen beskrives det hvordan den unge og nylig kristnede Olav dro til Bysants for å bli opplært i den kristne lære. Det

beskrives hvordan Olav etterpå dro til Russland og kristnet dette landet f  r han dro videre til Norge. For den islandske munken var det et hederst  gn på Olavs kristningsverk at han fikk sin opplæring i kristendommens mest praktfulle sentrum.

I senmiddelalderens sagalitteratur fortsatte Bysants å bli framstilt som det andre store senteret for kristenheten, ved siden av Roma. Bruddet med den bysantinske kirken ble aldri fremhevett i forestillingsverdenen som kommer fram her. På slutten av 1440-tallet advarte til og med unionskongen Christian I paven om at nordmennene var tilbøyelige til å være mer lojale mot østkirken om de ble presset hardt av pavedømmet. Det store skismaet fra 1054 ble aldri så avgjørende i nord som det reformasjonen skulle bli n  r 500 år senere.

Bjørn Bandlien dr. philos. i historie

HELLIGE ANNAS RELIKVIER TILBAKE I SVERIGE

Olov Sk  tkonung (ca 980-1022), Sveriges første kristne konge, hadde en datter, Ingegerd født omkring år 1000. Hun giftet seg med Jaroslav den Vise, storfyrste av Kiev. F  r hun giftet seg med Jaroslav var Ingegerd, ifølge Snorre Sturlasson, bortlovet till Olav Haraldsson, den kommende Olav den hellige av Norge. Olav den hellige giftet seg senere med Ingegerds halvsster, Astrid. Begge ektefellene, Jaroslav og Ingegerd, var dypt troende og fyrstinnen ble s  rsiktig kjent for sin godhet mot barn. Hun tok f.eks. hånd om de engelske prinsene Edvin och Edward, som ble kastet ut av faren, kong Edward. Den norske prinsen Magnus (Olav den helliges sønn) fikk også beskyttelse i Kiev, men kunne senere vende tilbake til Norge. Ingegerd fødde to døtre som begge ble dronninger i Europa: dronning Maria av Ungern, dronning Elisabeth av Norge og sønnen Valdemar, som arvet farens tittel og rike som storfyrste av Kiev.

Etter Jaroslavs død grunnla Ingegerd et kloster med den hellige Irene som

beskytterinne, og tok klosternavnet Anna og ble dets abbedisse. Etter hennes død ble hun   ret som helgen i den

Hellige Anna av Novgorod

ortodokse kirken i Russland med festdag den 10. februar (hennes d  dsdag   r 1050).

Takk v  re kontakter mellom en serbisk-ortodoks prest i Sverige og den ortodokse kirken i Russland, har en relikvie av den hellige Anna av Novgorod nå kunnet tilbakeføres til sitt føde land. Relikvien er en gave fra Orthodox Church in America (OCA) genom arkimandritten Zacchaeus (Wood) fra The Great Martyr St. Catherine's Church, OCAs representasjonskirke i Moskva. Den hellige relikvien ble båret kvelden den 14./27. februar 2009 i prosesjon til Hellige Savas serbisk-ortodokse katedral utenfor Stockholm. Etter en hierarkisk liturgi som ble feiret på lørdagen den 15./28. februar gikk ferden med relikvien vidare til Johannes teologens kirke i Link  ping og senere till Hellige Annas ortodokse kirke i Eskilstuna, som ble grunnlagt i 1968 og som har henne til skytspatron og der relikvien skal forvares.

Film fra Liturgien i Den serbiske katedralen er lagt ut på You-Tube. Søk på Heliga Anna av Novgorod.

Fra Ortodoxa Kyrkan.se

RUSSISK FLAGG I ET NORSK KLOSTER

Av Bjørn Bratbak

Omtrent 90 kilometer nord for Oslo, i en vakker skog i Hurdal kommune, ligger noe så uvanlig etter norske forhold, som et ortodokst kloster. Det er klosteret Hellige Trifon Skita, innviet til ære for den hellige Trifon av Petsjenga. Klosteret hører under den ortodokse kirke i Norge, Hellige Nikolai Menighet. Denne menigheten ble etablert i Oslo i 1931 av russiske immigranter som søkte seg et fristed i vårt land etter revolusjonene og borgerkrigen i Russland. Forholdene var den gang slik at det var utenkelig at den russiske menigheten ville ha noe med Sovjetstaten, og dermed også den delvis sovjetkontrollerte kirken i hjemlandet å gjøre. Hellige Nikolai Menighet hører derfor inn under patriarken i Konstantinopel, den direkte arvtaker etter old-kirkens ledere.

Klosteret Hellige Trifon Skita i Hurdal ble etablert i 1985 og er fremdeles under oppbygging, blant annet bygges et nytt kapell i stein. Nåværende kapell er en liten tømret trekirke fra 2003 og innviet til den hellige Serafim fra Sarov. Foruten bønnen, som er klosterets fremste virke, utgir det tidsskrift og bøker, organiserer utstillinger og foredrag og produserer bivokslys til bruk i de ortodokse kirkene rundt i landet.

Blant de forskjellige gjenstandene som finnes i klosteret er et stort flagg i de russiske nasjonalfärgene og med et hvitt felt med St Andreas korset innsett i øvre fremre hjørne. Flagget har samme form som det som ved keiserlig dekret i 1833 ble fastsatt som flagg for keiserlige generalkonsulater. Om flagget i Hellige Trifon Skita blir det fortalt at det har tilhørt menigheten fra den tidligste tiden i Norge, og at dette flagget skal ha vært i bruk under begravelser når den døde russiske immigranten har hatt en militær bakgrunn. Det fortelles også at flagget viste over isbryteren "Kuzma Minin" da denne i fe-

bruar/mars 1920 brakte omrent 1000 russiske flyktninger fra Arkhangelsk til Tromsø og deretter til Hommelvik. Blant flyktningene var medlemmer av den nordrussiske regjeringen. Den hadde etter revolusjonen og under borgerkrigen sitt sete i Arkhangelsk. I den seneste fasen av borgerkrigen var det i hovedsak den hvite russiske general

Evgenij Miller som ledet regjeringen. Så vel han, som også hans generalstab, og i det minste åtte andre generaler og to admiraler, fulgte med "Kuzma Minin". Om bord var også mange sivile embetsmenn og byråkrater, velstående forretningsfolk og andre som flyktet fra de fremrykkende bolsjevikene. Flere hadde klart å få sine familiær med på flukten. Det var derfor flere kvinner og barn om bord i isbryteren.

Flukten fra Arkhangelsk skjedde under dramatiske forhold da bolsjevikene allerede var i ferd med å bemekte seg byen og ta kontroll over skipene på havnen. "Kuzma Minin" ble beskutt under avreisen og også da den ute på Kvitehavet ble innhentet av en annen isbryter som allerede var under bolsjevikenes kontroll. Under bolsjevikenes skuddsalver ved avreisen ble admiral Leonid Ivanov såret. Trefningen på det islagte Kvitehavet mellom de to isbryterne er betegnet som den eneste gang i sjøkrigshistorien at to isbrytere er i kamp på et tilfrosset hav.

Storparten av de russiske flyktningene ble i første omgang internert i Værnesmoen militærleir. I midten av april 1920 feiret russerne sin påske i leirens soldathjem som måtte tjene som kirke. Den lokale norske avisens skildret russernes påskefeiring i et stort oppslag og skrev blant annet: "... Det var rent rørende å se hvordan de gledet seg til feststunden. Alt skulle være i orden til kl. 6 for å kunne bli innviet og velsignet av presten. Kl. 11.30 om kvelden kom general Miller med stab samt admiral Grinski og de høyere offiserer. Presten hadde fått opp hele sitt utstyr og innrettet seg på beste måte. Det var et strålende alter han hadde fått til. Salen ble omsider propfull. De fleste fikk seg tildelt små talglys. Kl. 12 tentes disse og straks etter satte prosesjonen seg i bevegelse. Foran gikk sangkoret og sang en herlig lovsang. Deretter kom general Miller med reliktiene og det hele følget toget nå ut i nattens mørke. Det gikk rundt hjemmet i en stor bue og inn i kafeen hvor det også var ryddet. Der stanset prosesjonen og der utveksledes en sang. Plutselig åpnes dørene og toget stormer inn mottatt av dem som var blitt tilbake idet man ivrig og høyt hilste hverandre med tilropet: Kristus er oppstanden..."

Etter hvert reiste flere av flyktningene til andre land, blant annet til Finland og Frankrike, og et stort antall fikk anledning til å slå seg ned i Lillehammer, hvor de måtte skaffe seg arbeid for å leve nære seg. Blant de som kom til Lillehammer var den 54 år gamle generalløytnant Mihail Kwetzinsky og hans 22 år gamle sønn Wassily. Han hadde grad som kaptein i den russiske hæren. Under borgerkrigen hadde generalløytnant Kwetzinsky vært stabssjef hos general Miller i Arkhangelsk. Før han sluttet seg til den hvite russiske nordregjeringen og general Miller hadde han fra oktober 1917 vært sjef over Kiev militærdistrikt. Der ble han arrestert

av ukrainske separatister, men kom seg etter noen uker fri og ble internert i Tyskland. Via Storbritannia kom han seg så sommeren 1919 til Arkhangelsk hvor han deltok i oppbygningen av en hvit russisk hær som skulle bekjempe bolsjevikene. Da de hvite i februar 1920 måtte forlate Nord-Russland hadde hæren nådd en styrke på rundt 50 000 mann, General Kwetzinsky hadde fått sin grad som generalløytnant kort etter utbruddet av første verdenskrigen sommeren 1914 og hadde blant annet tjenestegjort som stabssjef i det russiske hovedkvarteret på vestfronten.

På Lillehammer forsøkte de russiske flyktningene å livberge seg på forskjellige måter. General Kwetzinsky arbeidet som bryggeriarbeider på et av byens ølbryggerier, og han kjørte drosje i byen og omegnen. Sønnen dro

til Trondheim hvor han begynte studier ved Norges Tekniske Høgskole. Etter noen år i arbeid på Lillehammer ble general Kwetzinsky syk og innlagt på byens Røde Kors klinikk. Der døde han 31. mars 1923 etter noen måneders sykdomme med store smerter. Han ble gravlagt på byens kirkegård med stor deltagelse fra det russiske eksilmiljøet og av norske venner. Den norske sognepresten forrettet. Kisten var dekket med et russisk flagg, i følge tradisjonen flagget fra isbryteren "Kuzma Minin" under flukten til Norge. Dette ble også skildret i lokalavisen som berettet at kisten var "dækket af det russiske krigsflag med Andreas korset". Sognepresten tegnet et vakker bilde av den døde og sa blant annet: "... han hadde vært gjenstand for en skjæbne som faa mennesker; fra storhet til fald, fra intimitet til samvær med

sine kjære blev han drevet langt væk fra alle sine, fra at eie et fædreland dreves han i landflyktighet..." Generals grav på Lillehammer er tatt vare på og stelles av hans to sønnesønner som er bosatt i Oslo.

Senere ble det russiske flagget benyttet ved begravelser av andre russiske flyktninger når disse hadde en militær bakgrunn. Flagget ble hevet om av den russiske menigheten i Oslo og blir nå oppbevart i klosteret Hellige Trifon Skita. Enkelte historikere og flaggentusiaster, både i Russland og Norge, forsøker å finne frem til sammenhengen mellom dette flagget og generalkonsulflagget som ble fastsatt i 1833. Trolig finnes opplysninger om dette i det som eventuelt måtte eksistere av dokumenter fra den nord-russiske regjeringen under borgerkrigstiden.

ARBEID MED KIRKELÆREN I NKR

av f.Olav Lerseth

Jeg er menighetens representant i Norsk Teologisk Samtaleforum (NTSF) i Norges Kristne Råd (NKR). Vi har den siste tiden arbeidet med kirkelæren (ekklesiologi). Til behandling har vært Faith and Order dokumentet: The Nature and Mission of the Church. A stage on the Way to a Common Statement. Hva er kirken og hva skal vi med den? Kan kristne fra forskjellige kirkesamfunn si noe felles om kirken? Hva skiller og hva forener oss? I Kirkelæren konkretiseres forskjeller og likheter på godt og godt. Representanter fra forskjellige medlemskirker i NKR har arbeidet sammen et par år med Faith and Order dokumentet som på norsk har fått navnet: Kirkens vesen og oppdrag. Planen er at det skal utgis til høsten.

Dokumentet er oversatt og tilpasset norske forhold. Det vil si at medlemmene har hatt spillerom til å komme med sine teologiske kjøpster. Hver enkelt representant har etter tur forbedret en del av dokumentet skriftlig og lagt dette frem i plenum. Etter en diskusjon som til tider var ganske heftig, har man kommet frem til formuleringer som de fleste kan godta. Dette har

vært problematisk for undertegnede som har følt at Ortodokse sannheter ofte har blitt neglisjert og utvannet. Formuleringene har i alt for stor grad blitt omformet etter protestansk teologi og virkelighetsforståelse. Faith and Order dokumentet er ikke i utgangspunktet et godt dokument for ortodokse, men det har endel teologiske formuleringer og teologi som vi kan godta fordi det sannsynligvis har vært ortodokse med å lage det opprinnelige dokumentet. Dokumentet består av en fellestekst og noen «bokser» hvor de forskjellige synene blir presentert. Men det går ikke frem av dokumentet hvem som mener hva. Dette synes undertegnede er uheldig og fungerer tildekende.

Når NKR skal lage dokumenter hvor norske forhold skal gjenspeiles sier det seg selv at vi ikke lett kommer til orde, siden vi er en minoritet i Norge. Dette viser hvor vanskelig det er for Ortodokse å være deltager i slike fora hvor kristne sannheter slik vi ser det, lett blir underkjent. Det fine med å delta i NTSF er at vi får anledning til å presentere Det Ortodokse syn og tro. Deltagelsen har altså en misjone-

rende side. Men samtidig står vi i fare for å gå god for det syn om at alle har litt rett og til sammen er vi den sanne kirke. Dette syn forfekter majoriteten av medlemskirker i NKR. Men Den ortodokse kirke tar avstand fra et slikt syn. Heller ikke Den katolske kirke som er medlem i NKR og deltar i NTSF går god for dette.

Det er problematisk for Den ortodokse kirke å delta i økumeniske fora. I streng forstand ser vi ikke på andre kristne trossamfunn som Kirker med stor K. Det er det bare Den Ortodokse Kirke som er Kirke i opprinnelig apostolisk mening. Økumenikk er derfor i historisk og teologisk forstand egentlig noe som bare angår Den Ortodokse verdenswide Kirke. Å skulle delta i teologiske fora hvor Den Ortodokse Kirke er i mindretall er selvmotsigende. Vi er nødt til å tenke igjennom om det er riktig av oss fortsette arbeidet i økumeniske fora. Vi bærer muligens et klarere vitnesbyrd om Sannheten hvis vi ikke deltar.

f.Olav Lerseth

Jeg vil i et senere innlegg presentere dokumentet *Kirkens vesen og oppdrag*.

f.Olav har også deltatt i en eklesiologisk arbeidsgruppe som har arbeidet frem et dokument som presenterer de forskjellige kirkesyn som finnes i Norge. Her følger Den ortodokse kirkeforståelse.

DEN ORTODOKSE KIRKEFORSTÅELSE

De viktigste kilder når det gjelder kirkeforståelsen er Liturgien, kirkefedrene og konsilene. De er ikke først og fremst opptatt av kirken som organisasjon, men som liv. Kirken kan enklast forståes som livet i Kristus som helbreder og nyskaper. Kirken kan beskrives som et mysterium eller sakrament hvor Gud formidler sin nåde og griper inn i menneskenes liv. Det kun på denne måten det gir mening å snakke om kirken som institusjon og organisasjon. Likevel må det poengteres at den formale struktur er viktig, fordi Kirken eksisterer konkret i denne verden via sitt sakramentale liv. Dette har både en historisk og organisatorisk betingelse. Oppdraget fra Kristus til apostlene og biskopene gjennom den apostoliske suksjonen. Uten linken mellom biskopene og Kristus, ville det ikke finnes noen som kunne forvalte sakramentene som gir de enkelte troende fellesskap med Kristus, og da ville ikke Kirken eksistere i denne verden.

Kirkens historie starter med verdens skapelse og livet i paradiset. Kirken er den nye skapelse og en manifestasjon av Guds rike på jorden. I Kristus, den nye Adam, finner det skapte gjenopprettelse, forsoning og fullendelse. Pisen med nedsendelsen av Hellig Ånden er ikke kun en etablering av en institusjon med spesielle fullmakter. Pisen er begynnelsen av den nye tid som er det evige liv og åpenbaring av Guds rike. Kirken er ikke av denne verden. Den er forberedelsen og veien til den evige fremtid. Samtidig åpenbarer og skjenger kirken Guds rike som skal komme. Dette Guds riket kan oppleves her og nå i Liturgien og mysteriene. Kirken er paradiset, himmelen nedsenket på jorden og er en helliggjørende og forvandlende kraft, en formidling av Guds nåde og fellesskap med Gud.

Gjennom kirkens mysterier, formidler Gud sin nåde på en fysisk og hångripelig måte. Mysteriene er dåpen,

myronsalvingen eller krismeringen, skriftemålet, nattverden, sykesalvingen, ektevigsel og håndspåleggelsen. Mysteriene er helt nødvendige for en ortodoks troende. Det er umulig å leve som kristen uten.

Kirken består av profeter, helgener både fra den nye og gamle pakt, engler, troende mennesker som lever et jordisk liv, de som har gått bort og også de som ennå ikke er født. Kirken kan defor beskrives som kosmisk. Kirken er både synlig og usynlig, både guddommelig og menneskelig. Alle er del av samme Kristi kropp.

Kirken som en synlig organisasjon hører til denne verden. Kirkefedrene bebekjente kirken som en, hellig, katolsk og apostolisk slik vi finner det i Den nikensk-konstantinopolitanske trosbekjennelse (381). Kirkens enhet, hellighet, katolisitet og apostolisitet er

hver for seg og til sammen helt nødvendig for kirken: et slags en for alle, alle for en prinsipp.

Kirkens enhet må være en synlig realitet for det nye liv i Kristus. Kirken er en fordi den har et hode, Jesus Kristus, en Ånd som gir liv, en dåp, et mål. For av en Ånd er vi alle døpt inn i en kropp. Denne enheten er synlig som felleskap i samme kropp. Kirkens synlige enhet som en, hellig, katolsk og apostolisk er uttrykt og bevart i enhet i tro, sakramental struktur og liv. Det vil si at enheten også er en enhet i hellighet, katolisitet og apostolisitet. Kirkens enhet er altså ikke noe som kan skapes med avtaler, men noe som er konkret og synlig ved at man tilhører det Den ortodokse kirke.

Biskopen er den som ivaretar kirkens enhet. Biskopen har fått i oppdrag av Kristus og apostlene å lede den lokale kirke. I denne egenskap er det hans oppdrag å ivareta at kirken bevares som en, hellig, katolsk og apostolisk. Han skal være lærer av kirkens tradisjoner, forvalter av nattverden som er enhetens mysterium. Han tilhører det universelle episkopat. Han representerer og forener alle kirker og derfor hele kirken. Enheten i episkopatet ivaretas av synoden, fellesskapet av biskoper. Biskopen er kirkens tjener og lærer og står vakt om sannheten fordi han viser en spesiell lydighet mot kirkens lære med hjelp av DHÅ.

Den ortodokse kirke er hierarkisk fordi det er en hellig orden gitt av Kristus selv gjennom oppdraget til apostlene. Kirken holder tradisjonen for hellig. DHÅ fortsetter å inspirere kirken og den troende slik han gjorde med evangelistene. Særlig konsilvedtakene fra de syv økumeniske konsiler er bindende for kirken. Kirkefedrenes skrifter er normgivende uttrykk for Den hellige ortodokse tro, på samme måte som kirkens liturgier. Tradisjonen er fortsatt en levende realitet, slik Kristus er det.

♦ RETRÆTE ♦
18. til 20. september 2009:

BØN OG LITURGI
– DET ÅNELIGE LIV I

DEN ORTODOKSE KIRKE.

Refugium Smidstrup Strand,
Gilleleje.

♦

Jesusbøn

Aftengudstjeneste
Akathist til Gudsmoder
Guddommelig liturgi

Deltagelse med overnatning
og fuld forplejning: 2000 kr.

Begrænset deltagerantal.
Få ledige pladser

♦

Tilmelding til f. Poul, personligt
eller:
pouleebbelov@ortodoks.dk

MENIGHETENS LIV

Dåp:

Viktoria Radtchenko, datter av Ruslan Radtchenko og Yuliya Zdobryeva, Oslo 24. mai

Noah Dawit, sønn av Dawit G Adhanom og Lidiya A Mesfin, Oslo 31. mai

Aleksandr Petr Olcenco, sønn av Dmitri Olcenco og Elena Olcenco, Oslo 28. juni

Darja Rodivilova, datter av Vitalijs Rodivilovs og Tatjana Rodivilova, Oslo 18.juli

Emmanuel Tadios-Reda, sønn av Tadios og Salem Reda, Oslo 26. juli

Dåp:

Matias Philipos, sønn av Themesgen Philipos og Zahra Yemer Hassan, Oslo 2. august

Katekumenat:

Erlend Botolfsen, Oslo 10. mai

Richard Green, Oslo 2. august

Krismasjon:

Liljana Hovstø, Oslo 7. juni

Lars F Bergroth,
Larisa Bergroth,
Katarina Anna Bergroth,
Göteborg 4. juli

Konfirmasjon:

Amelia Rose Brasel
16. mai i Stavangerl

Ektevigsel:

Lidia V Vatland og Helge Fossdal, 16. mai i Stavanger
Senait Haile og Tor Viggo Andreassen, Oslo 13. juni

Nikoleta Konstante og Nikolai Papadopoulos Samuelsen
Oslo 19. juli
Michaelakis Kytiri og Margrete Nordvik, Fana 26. juli

GAVER INNKOMMET TIL KIRKEN (Disse gavene gir grunnlag for skattefritak.):

(kontonr: 0532 1267426): Gaver innkommet på Menighetens konto siden sist:

I-J Enger 500+500+500 Michael Miller 300 Kjetil Jikiun 500+500+500 Ionel Radu 500+500+500 Cristiana Karlsen 100+100+100 OG Svele 500+500+500 Sarita Jankovska 200+200+200 Llonni Lepp 1000 OP Lerseth 500+500+500 Liljana Hovstø 200+400+400 Elisaveta Stojanova 300+300+500 Julia Chaffin 400+400 Thomas Såheim 300+300 Thor Stange 400 Vasko Georgievskij 50 Ingunn I Knutsen 200+200 NN 100+400+200+500 Vasile Dutu 500 Dag Markeng 1000+1000 Hylland Munkelyd 300 Sturla Olsen 900 Nina G Simonsen 200 Ghenet Emhaye 200 Peco Pandevski 200 A Z Morch 500 Valentina Balgurova 200 Matiosian Shirair 300 Ludmila Mobeck 1000 Kristin Holm 300 Natalia Rybalko 600 Jon Wetlesen 200+200 M. J. 1000 Lidia Vatland 500 Inesa Vilberg 100 Inger Johanne Nilssen 1000 Aleks Semakoff 200 Fam.Kornev 2000 Kristoffer Ek 400 A Braathen 200 Martinius Hauglid 941,50

Hjertelig takk til dere alle for disse viktige bidragene. Vi minner om at det er mulig å gjøre automatiske månedlige trekk fra konto. Vi minner også om at det er nødvendig å fylle ut postgiroblanketten nøyaktig, slik at vi får registrert gavene på giverens navn.

GAVER TIL IKONOSTASEN utskåret rammeverk fra Serbia i den nye kirken i Hurdal (kontonr: 2050.09.11884):

NN 1696 Sturla Olsen 1500 Ole A Dahl 500 Toska og Eilert Struksnes 3000 Jon Wetlesen 200+200 Zorica Ranisavjevic 5000

Lørdag 2. mai var det koptisk-ortodoks liturgi i hl. Nikolai kirke. Den ble ledet av biskop Anba Abakir som er stasjonert i Stockholm. Sammen med ham kom også en prest og sanger. Etter gudstjenesten hadde de sammenkomst i underetasjen. De får inntil videre bruke Hl. Nikolai-kapellet (gamliekirken) på Majorstua til sine gudstjenester.

Vi gratulerer Alexander Rybak med seieren i Melodi Grand Prix (Moskva) og håper at han får styrke til å bære de mange påkjenningsene som følger med i underholdningslivet, og vi ønsker ham alt godt i det videre arbeidet innen klassisk musikk.

22-24. mai var det stort og viktig økumenisk arrangement i Oslo: "Tro til forandring" om hvordan troen kan

utgjøre en forskjell. Vi var representert gjennom Torstein Tollefsen i samtalepanel, og f. Olav hadde "morgenbønn" lørdag 23. mai på Menighetsfakultetet, hjulpet av en miniutgave av kirkekoret vårt.

14. juni ble det avholdt ekstraordinært medlemsmøte i Hl. Nikolai menighet. Årsaken var behov for å installere nytt varmesystem i kirken. Møtet godtok menighetsrådets anbefaling om å skifte fra oljefyr til bergvarme, bevilget de nødvendige pengene og valgte leverandør (Aparo energi) blandt de tre tilbyderne. Komplett anlegg kommer på ca. kr. 300.000.

7. og 8. juli ble pilegrimsturen til Selja gjennomført. Det var først parastos i St.Swithuns kapell for ofrene fra fange-

leiren i Ervika og for alle dem som har mistet sitt liv på havet her ved Stadlandet. Det var også kransnedleggelse ved minnesmerket på kirkegården der. Neste dag var det liturgi i Selje kirke før gruppen begav seg til Selja-øya og opp i den hellige hulen hvor det ble forrettet moleben for hl. Sunniva. Også i år var det en vellykket pilegrimsreise ikke minst takket være Inger-Johanne Enger og Asbjørn Flåm på Johnsegarden som hadde forberedt det hele.

12. juli ble de hellige apostlene Peter og Paulus feiret på skitaen i Hurdal. F. Bengt Hagström (Göteborg) og hierodiakon Serafim forrettet sammen med f. Johannes. Dette var årsdagen for f. Jovans tonsur. Mer enn 40 personer

fortsetter neste side ▶

returadresse:

HELLIGE NIKOLAI KIRKE
Tvetenveien 13, 0661 Oslo

B

KRISTI FÖRKLARING ♦ En predikan av metropolit Antony (Bloom) 1976

Beskrivningen av Kristi Förklaring i evangelierna följs omedelbart av historien om barnet som var besatt av en djävul som lärjungarna inte förmådde kasta ut, och man kan bara slås av kontrasten, smärtsam och skrämmande, mellan dessa båda världar. På Förklaringsberget visade Kristus som Människan i hela Sin mänskligets härlighet, strålande inte endast med skapelsens ursprungliga behag, men med den härlighet som vi alla är kallade till att dela, då Guds nåd omsluter oss alla, och vi, liksom den brinnande busken skall brinna men inte förtäras, då vi skall skina, skina med gudomligt sken. Och på detta berg såg lärjungarna också Guds skapelse som den kunde ha varit, som den en gång var och som den kommer att bli näst Herren segrar och världen skall skina med det eviga livets glans. Då såg det som är hemligheten med den kommande världen – den förvandlade världen, omsluten av och lysande av Guds härlighet. De kände sig lyckliga, och de ville inte slita sig bort från den synen och berövas detta sinness tillstånd. Men Kristus befälde dem att lämna Förklaringsberget, lämna uppenbarelsen, lämna det välsignade sinnestillståndet och stiga ned i dalen.

Och Han skickade inte dem ensamma dit utan gick ned tillsammans med dem för att gå in i dunklet av

Kristi Förklaring på berget Tabor

jordiskt, syndigt liv och möta hele mörkret, helvetets hela fasa. När de gått ned i dalen mötte de en man vilkens son var i ondskefulla, nedbrytande, mörka makters våld, dödens och förödelsens makter. Och dit kallade Kristus också sina lärjungar.

År inte denna kontrast något vi ibland upplever, när det i kyrkan verkar som om allt ondskefullt, mörkt, upprivan de, destruktivt har dragit sig tillbaka till någonstans långt borta, när vi känner oss lätta om hjärtat, rofyllda, när glädje omsluter oss och frid sän-

fortsettelse fra forrige side:
deltok i feiringen for de hellige apostlene, og. höytidsdagen ble avsluttet med parastos på Helgøya kirkegård og felles kirkekaffe med den lokale menigheten.

19. juli fikk vi besøk av erkebisop Seraphim av Ottawa og hele Canada (OCA). Han har besøkt vår menighet tidligere også. Han forrettet litur

gien sammen med oss. Erkebisop Seraphim har norske rötter, hans far kommer fra vestlandet og han selv bærer det norske etternavnet Storheim og han snakker noe norsk. Nor gesturen ble avsluttet med besøk på Hl. Trifon Skita 30. juli.

På liturgien 26.juli i Oslo fikk vi besøk av den serbiske fader Vajko Spasovic som forrettet sammen med oss.

ker sig ned över oss; vi är lyckliga här; och sedan drabbas vi av den smärt samma och skrämmande återkomsten till den plats där vi skall möta kaos, bitterhet, fruktan, ogillande, snikenhet – allt faktiskt som förstör livet, skiljer folk åt, dödar själar?

Men vi måste minnas att Kristus ger oss visionen av evighetens oskapade, allt besegrande skönhet för att vi skall vittna om den i världen, som tidvis är så bitter och svår. Vi borde komma ned från detta Förklaringsbergs berg liksom Moses kom ned från Sinai, med ett sådant ljus i våra ögon, sådant ljus i våra ansikten, att folk inte skulle kunna uthärda strålglansen, eller också då de såg oss se det milda ljus av det eviga livet som skinrar allt mörker, som bringar friid och glädje, hopp och frälsning.

Låt oss betänka vårt ansvar: så mycket har givits oss, det som givits är så underbart, vi är så rika. När vi lämnar kyrkan, eller när vi kallas från våra böner hemma för att Gud vill ha oss för någon annan saks skull, någon plikt, låt oss hålla i minnet vad det är som vi skulle föra ut till världen, vilket ljus, vilken glädje, vilken förvissning, vilket vittnesbörd. Amen.

Övers. från engelska
av f. Bengt Hagström

Søndag 9. august hadde vi besøk av fader Michail Zheltov, profes sor i liturgikk på Moskva Åndelige Akademi og St. Tikhons universitet i Moskva. Han forrettet liturgi sammen med oss. Sammen med ham er både hans kone og to barn. De skal være i Oslo en måned i forbindelse med et forskningsarbeid.

♦